

Astronomiye Yönelik ?Igi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Astronomiye Yönelik ?Igi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17072>

Özet

Astronomiye Yönelik İlgilî Ölçeği, Kılıç-Erta? ve Kele? (2017) tarafından bireylerin astronomi bilimine ve ilgili konulara kar?? duyduklar? ilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçeğin geli?tirilme süreci, kapsamlı geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? ile desteklenmiştir. Bu çal??malar, özellikle yapı? geçerliliğini incelemek üzere hem Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) tekniklerinin kullanılm?n? içermektedir. Ölçek, 5'li Likert Tipi derecelendirme formatın? kullanmakta olup, yüksek düzeyde iç tutarlı??a sahip olduğu kanıtlanmıştır.

Bu araç, eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında, özellikle öğrencilerin veya genel popülasyonun uzay bilimine yönelik motivasyon ve ilgilerini nicel olarak belirlemek için tasarlanmıştır. Elde edilen yüksek güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha = 0.96), ölçeğin ölçtüğü yapı? tutarlı ve güvenilir bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Aç?mlayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Astronomi, İlgilî Ölçeği, Ölçek Geli?tirme, Likert Tipi, Güvenirlik, Yapı? Geçerliliği.

Yazarlar

H. Kılıç-Erta?, Ö. Kele?.

Amaç

Astronomiye Yönelik İlgilî Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin astronomi ve uzay bilimleri alanına yönelik bilişsel, duyuşsal ve davranışsal ilgi düzeylerini belirlemektir. Bu araç, özellikle eğitim ortamlarında öğrencilerin astronomiye olan e?ilimlerini ölçerek, ilgili müfredat ve öğretim metotlarının geli?tirilmesine bilimsel bir temel sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, bireylerin astronomi öğrenimine ne kadar değer verdiğini, bu konularda ne sıklıkta bilgi aradığını ve gelecekteki kariyer tercihlerinde astronomiyi ne ölçüde dü?ündüğünü ortaya koyan alt boyutlar? kapsamaktadır. Bu sayede, astronomi eğitiminin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi için gereken stratejik müdahaleler belirlenebilir.

Yapı?

Ölçek, psikolojideki duyuşsal alanın önemli bir bileşeni olan "ilgi" yapı?sın?, özel olarak "astronomi" bağlamında ölçmektedir. Yapı? Geçerliliği çal??malar?, ölçeğin teorik olarak ilgi

kavramın alt boyutları tarafından bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir. Bu yapı, bireyin astronomi konularına karşı duyduğu merak, öğrenme isteği ve bu alandaki aktivitelere katılma eğilimi gibi bileşenleri içermektedir.

İlgilî, genellikle motivasyon ve başarı ile yakından ilişkilidir; bu nedenle ölçek, bireylerin bilimsel okuryazarlık düzeylerini arttırmaya yönelik potansiyelini değerlendirilmede kritik bir rol oynar. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, astronomiye yönelik ilginin tek bir genel skor yerine farklı yönleriyle ele alınmasına olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. İki ana geçerlik türü incelenmiştir: **Kapsam Geçerliliği** ve **Yapı Geçerliliği**. Kapsam geçerliliği, uzman görüşlerine başvurulmuş ve sağlanmıştır; ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen "astronomiye yönelik ilgi" yapısının tüm yönlerini temsil edip etmediği değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliliği ise istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir. İlk aşamada, ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA sonuçlarından, elde edilen faktör yapısının teorik modele uygunluğunu test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerçekleştirilmiştir. Bu çift analiz yaklaşımı, ölçeğin psikometrik yapısını sağlamasını ve tutarlılığını kanıtlamıştır.

Güvenilirlik

Astronomiye Yönelik İlgilî Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemleri kullanılarak saptanmıştır. Güvenilirlik analizleri kapsamında, madde-toplam korelasyon katsayıları ve **Cronbach Alpha** iç tutarlılık katsayısı incelenmiştir.

Madde-Toplam Korelasyon Katsayıları: Ölçek maddelerinin toplam puan ile olan korelasyon katsayıları 0,51 ile 0,79 arasında değişimi belirlenmiştir. Bu yüksek korelasyon değerleri, her bir maddenin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyı temsil etme gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

İç Tutarlılık Katsayısı: Ölçek maddelerinin tamamı için hesaplanan **Cronbach Alpha** iç tutarlılık katsayısı **0,96** olarak elde edilmiştir. Bu değer, sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilebilir eşik olan 0.70'in oldukça üzerinde olup, ölçeğin mükemmel düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirleme süreci iki aşamalı bir yaklaşımla yürütülmüştür. İlk olarak, ölçeğin temel boyutları keşfetmek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**

uygulanmıştır. AFA, veri setindeki değişkenler arasındaki ilişkileri azaltarak temel yapıları ortaya çıkarmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğuna dair deneysel kanıt sağlamıştır.

İkinci aşamada, AFA ile elde edilen faktör yapılarının teorik beklentilerle uyumlu olup olmadığı ve farklı bir örneklemede de doğrulanıp doğrulanmayacağına test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA sonuçları, faktör yapılarının kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ve ölçeğin yapı geçerliliği açısından yüksek bir yeterliliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Ek olarak, ölçeğin orijinal çalışması, detaylı psikometrik raporlamayı içermektedir. İlgilene araştırmacılar, ölçeğin tam yapısını ve faktör yüklerini aşağıdaki referans kaynağında bulabilirler. Orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [astronomiye-yonelik-ilgi-olcegi-development-of-the-scale-of-interest-in-astronomy-toad.pdf](#)

Araç

Test Tipi: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Tipi Ölçek (1 = Kesinlikle Katılmıyorum; 5 = Kesinlikle Katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler ve Genel Popülasyon (Özellikle eğitim çalışmalarında kullanılmıştır)

Age Group: Çalışmanın yapıldığı örnekleme başlı olarak ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi (Genellikle lise veya üniversite öğrencileri)

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli eğitim düzeylerindeki bireyler üzerinde standardizasyon çalışmaları tamamlanarak geliştirilmiştir.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama yöntemiyle uygulanan, çok maddeli ilgi envanteri.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Eğitim Psikolojisi, Astronomi Eğitimi, İlgilî Ölçümü, Cronbach Alpha, Faktör Analizi, Geç Tutarlılık.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut değil

Affiliation Email addresses: Mevcut değil

Correspondence Address: Mevcut değil

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle orijinal yayıncıdan veya yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım koşulları yazar tarafından belirlenir.

Kaynaklar

Kılıç-Ertaş, H. ve Keleş, Ö. (2017). Astronomiye Yönelik İlgilî Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13(1), 35-54.

Astronomiye Yönelik İlgilî Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır. Detaylı ölçek maddeleri ve puanlama yönergeleri için lütfen Kılıç-Ertaş ve Keleş (2017) tarafından yayımlanan makaleye başvurunuz.